

QVORTRUP

møte med en Audio Note-abilitet

av Håkon Rognlien
(haakon.rognlien@c2i.net)

Han er gubben mot strømmen. Han forfekter gårdsdagens teknologi som langt overlegen dagens, og vil gjerne tilbake til tiden med monoinnspillinger. Slik blir man hatet av sine konkurrenter og TV-helt i Russland. Møt Peter Qvortrup, Audio Notes grunnlegger og eneher-sker.

Energi

Brighton dukker frem som troll i eske, plutselig er den bare der etter noen kilometer åpent, britisk landskap. Vi er på vei til et møte med en av de mest fryktløse og kreative konstruktører i dagens Hi-Fi bransje, Peter Qvortrup. Han gliser fornøyd ved mottakelsen, det bustete håret er i ferd med å tynges ut, skjegget har gråstenk. Han henvender seg til mitt reisefølge, den norske importøren av Audio Note; - Hei din norske jævel! Og til undertegnede; - Velkommen, fin reise, øl? Det går unna rundt Qvortrup, enten han gjør veiene utrygge med en av sine Mercedes eller om han farer omkring i lytterrommet på stadig jakt etter nye plater til å illustrere sine innfall med. Han er fanatisk platesamler og musikkentusiast på sin hals. I lytterrommet er hyller fra gulv til tak fylt med mer og mindre klenodiske LP-plater i et system kun han selv har et vagt overblikk over.

Etter nær 20 år i England hevder han at engelsk er hans primærspåk, men hans danske morsmål har langt fra mistet sin kulør. - Problemet med de andre konstruktørene er, sier han, at de simpelthen ikke bryr seg en døyt om musikk! På den måten kan de ikke på noen måte lage et fullverdig produkt, og det ser man på kvaliteten som serveres, den er jo så forferdelig dårlig at man tror det er en løgn! Ja mange av de kjente store merkevarene låter jo så redselsfullt at det nesten er latterlig. Jeg har flere ganger snakket med konstruktører som sier at de ikke gidder å høre på sine egne konstruksjoner, at resultatet kan finnes i utregningene, det er jo et så åpenbart sludder at de må jo vite at de lyver! For selv om intelligens er en fin egenskap å ha, kan den aldri erstatte visdom - uten visdommen er intelligensen bortkastet! Denne må du bare høre.... Han slenger platecoveret til en LP fra 1949 i haugen på gulvet og føyer til: -Denne fikk jeg tak i for 150 pund i London i fjor... jeg har en til her et sted... Han drar fingeren over stiftene for å fjerne støvet: - Det tåler en pick-up som er godt bygget! Det van Den Hul og de andre produsere ligner mest av alt på instrumenter for agrokultur!

Han eier ingen støvbørste, han mener at platen skal være slik den er, naturlig. En Voyd Reference står plassert på et trebent stativ, den er utstyrt med Audio Notes arm og pick-up. Den spiller himmelsk gjennom et Audio Note oppsett til så

mange hundre tusen at kalkulatoren ble grundig overbelastet under utregningen.

Oppdrageren

Det beste et anlegg og en konstruktør kan gjøre, prediker Qvortrup, er å fjerne all sin egenlyd, slik at innspillingens riktige karakter kommer frem, kunstneren må slippe frem gjennom mediet. På denne måten blir et godt anlegg også bedre til å spille de dårlige platene, i motsetning til mange high-end anlegg som får disse platene til å låte skarpt og ubehagelig. Alt for mange komponenter legger faktisk til egenklang på en slik måte at det oppfattes av lytteren som mer detaljert, men det er ikke riktig. Mye utstyr er laget for å imponere hi-fi journalister med all sin informasjonsmengde, men i virkeligheten produserer de ting som aldri har vært på den opprinnelige innspillingen. Vi jobber hardt hos Audio Note for å finne ut hva de forskjellige komponenter produserer av egenlyd og "ekstra detaljer". Differensiering er hovedintensjonen når vi lager nye komponenter, at det skal spille forskjellig med forskjellige innspillinger. For innspillingerne er jo forskjellige, som små frose tidspunkter i historien. Det er disse vi vil gjenskape best mulig.

Vi får høre den eneste innspillingen av den hollandske pianisten Dirk Schaefer fra 1928, han var en uvanlig virtuos pianist. Til tross for all grunnstøy kommer kunstnerens usedvanlige eleganse og emosjonelle spillestil igjennom til lytteren. -Legg merke til hvilken nerve det er mulig å formidle med dette instrumentet, sier Qvortrup, slik lages ikke flygler lengre, nå lages de for å spille høyt, og dynamikken må lide. Så legger han på en utrolig støvende innspilling med Andres Segovia, også denne fra 1928, men til tross for all støy er det heller ikke her vanskelig å bemerke hvilken fantastisk gitarist vi har med å gjøre. Så får vi det samme stykket om igjen, denne gangen digitalt behandlet for å fjerne støyen. Det er det samme stykket, den samme gitaristen, den samme innspillingen, men det er dødt. Totalt dødt. - På denne måten degenerer vi en av århundredets største kunstnere til kun en god gitarist, sier Qvortrup, dette er egentlig det samme transistorer og motkobling gjør, ja jeg kan ikke på noen måte forstå at noen vil fornærme sitt nydelige musikksignal med en transistor! Igjen er det sjokkerende å oppleve konstruktørens manglende interesse for og forståelse av musikk. Penger og kommersialisering er det eneste som gjelder nå, og dette kan komme til å drepe enda mer ekte musikkformidling. Dersom vi ikke kan viderefremme våre største idealer til våre barn er jo hele menneskehetens fremtid i fare! Homogeniseringsprosessen som pågår hos de store selskapene både innenfor hi-fi og musikk har ført oss innerst inn i en blindgate der det ikke finnes noen oversikt.... Denne må du bare smake! Han haler en flaske frem fra et eller annet sted; -Koreansk Gin! Han smiler stolt. - Den er meget god.....

Visjonær

Ja altså, fortsetter han, vi er nå i den mørkeste

tidsalder noensinne, vi er i et brudd med neste generasjon, og hele tiden blir vi fortalt at alt bare går bedre og bedre. Mens de nye medier fjerner essensen fra musikken er vi så opptatt med å gjøre det vi gjør og lage nye ting, at vi i slett ikke har tid til å spørre oss selv om det vi gjør i det hele tatt er ønskelig, eller nødvendig. Om 30 år kommer menneskene til så se seg tilbake og spørre: Hvordan kunne de unngå å vite hva de gjorde? Louis Armstrongs emosjonelle kvaliteter vil drukne i nye ideer! Det er jo bare tilfeldigheter og ildsjeler som redder store skatter fra å bli destruert hos de store plateselskapene, og dette gjør de med vitende og vilje! Han finner fram en CD, legger den inn i et nyutviklet, toppmatet drivverk, kablene går inn i den totalt avsidig dyre DAC 5 Signature. Armstrongs karakteristiske røst fyller rommet, det låter usedvanlig organisk, fritt og vakkert. Etter en stund skifter han over til platespilleren, denne signalkilden koster omlag halvparten av CD-opplegget, alt iberegnet. Resultatet fjerner enhver tvil om at Peter Qvortrup har et sterkt poeng. Om jeg trodde Armstrongs røst var tett opp mot originalen på CD-spilleren, ble jeg tvunget til å revurdere. Det ble et liv og en slik grad av kunstnerisk skjønnhet over resultatet at enhver som hører det ikke kan gå derfra uten visse tanker om teknologiens utvikling.

Qvortrup kaster et blikk på sitt armbandsur og avslører nok en av sine eksentriske sider. -Denne klokken, sier han, er verdt vanvittig mye penger, over 100 000 pund. Jeg har byttet den til meg.

Deretter henter han likeså godt to til av samme slaget, ubrukte, samt en bok omhandlende disse urenes og andre av det samme sveitsiske slagets historie. Det er bare utrolig hva det skrives bøker om, og hva som ender opp hos Peter Qvortrup. - Denne samlemannen min er en galskap, men det er en galskap jeg trives med....han gliser fornøyd; Nei, det er på tide med High tea!

Kontroversiell

Qvortrup er en glimrende, men aggressiv sjåfø, han tviholder dessuten med stor arroganse på retten til å gjøre det han vil. Er det plass til å sette en Mercedes cabriolet fra seg et sted i den umiddelbare nærhet av bestemmelsesstedet, da settes den der, fort og effektivt, fortau eller veikryss spiller liten rolle.

Vi drikker en røyksmakende, spennende te på et hotell ved Brighton seaside. Qvortrup bestiller dobbel porsjon av det spesielle meierismøret og forsyner seg med ufattelige mengder. - Det ble skrevet en artikkel om meg i British Airways' magasin for litt siden, opplyser han, jeg skulle likt å se reaksjonene da den samlede britiske hi-fi bransje reiste over til Praha, og da de åpnet BA-magasinet, gjett hvem som glodde på dem! Han ler hjertelig. -De hater meg jo, de har ingenting å fare med, og de nekter å møte meg for å diskutere; i stedet går de i skyttergravene - skriver hat-ske utfall mot meg i magasiner, på Internett og andre steder. Ja du vil slettes ikke tro hva de skriver, så grovt er noe av det. Slikt ville de ikke gjort om de hadde alt sitt på det tørre, og hatt tro på

sine egne ideer. Det de bedriver er jo en flukt fra virkeligheten, akkurat som med ekteskapet egentlig, og skilsmissestatistikken. Man blir så fokusert på å lete etter feil, at man glemmer hva det egentlig dreier seg om. Så skilles man fra moren til sine barn, eller innen hi-fi ender man med å slutte å lytte til musikk, i stedet lytter man på utstyret, leter etter meningsløse parametere som ikke tilfører noe positivt. Gode systemer skal også kunne spille såkalt dårlige plater og dårlige innspillinger godt, det er sjokkerende og deprimerende og stadig se at de som bygger hi-fi ikke har greie på, eller interesse for musikk!

Det siste er essensielt. Undertegnede har benyttet mye tid og mange spalte metre på å hevde at majoriteten av high-end anleggene dissekterer masser av vakker musikk, samt at svært mange plater blir nær uspillelige på høyoppløste gjengivere. Og rett skal være rett; Peter Qvortrup er den eneste undertegnede har møtt innen bransjen som fryktløst spiller hvilket som helst musikkstykk med hvilken som helst artist på sine anlegg. Og hva mer er, - han kan trygt gjøre det, for her kommer uten unntak kunstneren gjennom mediet, nettopp slik han ønsker det, enten vi spiller geniale innspillinger av klassisk musikk, middelmådige innspillinger av 70-talls heavyband, eller dance musikk beregnet for extacy og store haller.

Rett etter murens fall ble Qvortrup invitert til deltagelse i en paneldebatt på en Russisk TV-stasjon, og at hans slående og fargerike argumentasjon slo igjennom også her var hevet over tvil. - Russland og de tidligere Sovjet-statene har en herlig jomfruelighet og åpenhet over seg, sier han, det er deilig å oppleve det så lenge det varer. Han deltar nå årlig i TV-programmer, arrangerer paneldebatter og pressemøter i Russland, og han har en høy stjerne blant musikk- og hifi-interesserte der borte. Seansen besøkes av tusener og avsluttes med autografskriving.... Ikke pussig at Qvortrup elsker dette landet.

Oppdageren

Vi er tilbake i lytterrommet. - Peter Snell, sier Qvortrup, jeg skylder ham utrolig mye. Hadde han fått leve hadde han sikkert laget høyttalere som hadde vært enda bedre enn de vi har fått til. Uten frykt balanserer han på en bunke årgangs-LP'r på leting etter en spesiell plate for å understreke et poeng. En orgelplate finner veien ned på Voyd-tallerkenen, toner med en kraft og en dybde man knapt visste fantes, setter lytterrommet i bevegelse. AN-E har en bestykning som innebærer at en enkelt 8" må gjøre denne jobben, en tilsynelatende umulig oppgave for et så lite element, men det er bare å bøye seg i støvet. -Det har å gjøre med riktig akustisk kobling til kassen, sier han, dette aspektet er alt for lite tatt hensyn til i moderne høyttalerkonstruksjon. Poenget i dag ser jo ut til å dempe kassen mest mulig og fylle den full av alskens..... Jeg var på en messe i USA en gang, og en av de vel ansatte høyttalerkonstruktørene kom over til oss for å lytte. Etter en stund spør han meg: -Hvor er sub-wooferen? -Finner du en sub-woofer her spanterer jeg middag på deg! sier jeg så, hvorpå han

hevde at en 8-tommer umulig kunne gjøre den jobben han nettopp hadde hørt, men da han ved selvsyn fant ut at 20 Watt Audio Note og 8-tommer Seas gjorde jobben, spurte han meg rett ut; Hvordan får du det til? Det enkle svaret på det var selvsagt; That's for me to know and for you to find out....

Igjen bytter han tema, hva som venter en i samtale med denne kreative kraft er totalt uvisst. - Man mener altså at menneskets turer til månen, eller dagens teknologiutvikling er resultater av store oppfinnelser, det er da ikke sammenlignet med dette! Han legger på en ny plate. - Grieg, sier han, det er ham selv som spiller, og han døde i 1907, var det ikke? En absolutt grei innspilling med en teknisk begavet, men ikke eksepsjonell pianist fyller rommet. Overført fra en lakkrull, eller hva de nå benyttet til innspillinger like etter århundreskiftet, slipper vi unna støy og slitasje fra gamle bånd. - Dette er jo som en tidsmaskin, sier Qvortrup andektig, vi er til stede ved en innspilling fra en som var død lenge før dagens medier var funnet opp. Nærmere tidsreiser kan vi ikke komme, dette er det meget viktig å formidle videre til våre barn i sin opprinnelige form. Ingen ville vel funnet frem såpe og vann, vasket et av Gauguins malerier, fotografert det med et moderne kamera for deretter å si at, se nå er det jo mye bedre!

Egoisten

Så tar vi en tur til enda et av hans mange prosjekter, butikken. Han har båret ideen i flere år enn han kan huske, men har fortsatt ikke solgt noe derifra. Plater, rør. I ufattelige mengder. Klendodier av en karakter jeg ikke ante eksistensen av, rom etter rom fylt til taket med sjeldenheter og mer normale gjenstander samlet inn fra hele verden. Dette er også som å bli satt tilbake til en annen tid der det var helt normalt med hele lagerrom fylt av LP-plater og radiorør av alle avskygninger. Når han skal åpne? Tre år til, kanskje? Eller er det slik at Peter Qvortrup er mer opptatt av å eie enn å dele.....? Japanere vil han i alle fall ikke ha inn i butikken, så mye er klart, og der aner vi nok en spire til angsten over at noen skulle komme til å kjøpe litt i meste laget, for rasisme ligger langt fra Qvortrups idealer.....

Selvsagt finnes også et stereoanlegg ferdig oppstilt i lokalene, denne gangen i Audio Notes moderate ende, i form av et komplett anlegg i Zero-serien. Undertegnede har hatt et slikt i lytterrommet et par måneder, og kjente igjen den fylldige, varme og kraftige karakteren fra anlegget. Den glimrende CD-kombinasjonen briljerte med Mick Jagers "Wandering Spirit" i det Qvortrup skifter fra DAC Zero til den filterløse DAC 1, 18 bits uten oversampling. Altså et utenkelig tilbake-skrutt i forhold til dagens bøtter med oversampling og filtreringsteknikker. Og resultatet var så slående at 2,4 sekunder var nok til at et mindre vakkert kraftuttrykk uvilkårlig forlot mine lepper. Hva er det denne mannen vet som vi andre knapt ser rekkevidden av? Denne DA-converteren er kort og greit umulig god til under 10 000,-!

Men hvorfor gidder han så å ta all jobben med komponenter priset langt inn i vanviddet verden?

-Jeg er ufattelig egoistisk, innrømmer han, jeg lager det til meg selv, jeg må ha det beste som kan skaffes for penger. At andre så vil kjøpe det er jo hyggelig, dessuten er det jo det samme med hi-fi som med Formel-1 biler, uten spisskompetansen blir ikke de rimelige produktene bedre heller. De billige produktene nyter godt av all forskningen som legges ned i de dyre produktene, det er dessuten utfordrende å se hvor langt vi kan komme med minst mulig midler til disposisjon.

Musikkelskeren

Jeg vil inn på dynamikken på CD kontra LP, igjen har han kontroversielle og interessante meninger om emnet. - Igjen er det slik at de som måler ikke skjønner hva de bedriver, tordner han, LP-platene er CD langt overlegen også her! Den beste måten å bevise dette på er å gå inn i et støyende lokale en lørdagskveld, velge seg ut en jente to-tre bord bortenfor og følge med på hva hun sier. Man kan faktisk høre stemmen hennes selv om hun bare rår over en stemme i et hav av mennesker. Det er selvsagt ikke slik at hun snakker høyere enn alle de andre i lokalet, men vi mennesker og vår hjerne er utstyrt med et ufattelig filtreringssystem som er langt overlegen all kjent teknologi, vi kan høre gjennom støy, fokusere på det vi ønsker. Selvsagt vil en musikkelsker fokusere på musikken og på denne måten får jo en plate kanskje 40 til 60 dB ekstra å boltre seg med, og enhver CD kan jo bare gå og legge seg!

Det er ikke uvanlig med arroganse og kullsviertro på egen overlegenhet innen konstruksjon av hi-fi, all tidligere erfaring undertegnede har med denne rasen tilsier at de har litt i overkant hva angår selvtilit. Qvortrup er, som denne samtalen vel har vist, ingen direkte undermåler på dette feltet heller. Men det skal sies til hans forsvaret at han har utgangspunktet så tindrende klart plassert i en helhet der musikken, og artistens uttrykk, er fokus når et nytt produkt skal ut i verden. Og dette skiller ham definitivt fra flertallet av konstruktørene, uansett hva de selv måtte mene om saken, det er bare å høre hva de snakker om! I løpet av helgen i Brighton hørte jeg ikke en eneste tirade om komponentvalg og virkninger av små endringer i kretsløsningene, derimot haglet det med fargerike beskrivelser av musikere og musikkstykker, krydret med artistkunnskap og en inderlig kjærlighet til musikken.

Og ut av denne kombinasjonen vokser det kunst. I Qvortrups verden består ikke kunsten av tolkning eller egenproduksjon av musikk, men av spredning og formidling av andres artisteri. Og hva var vel artisten uten noen til å formidle hans kunstverk?

(Mer om Audio Note finner du på www.audionote.co.uk)

Bildetekst:

1. Qvortrup i butikken.
2. Audio Note fabrikk.
3. Gutterrommet til Qvortrup.
4. Anlegget hos Qvortrup.
5. Audio Note fabrikk.
6. Inspeksjon av platespiller.

